

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fieca una data pe septimana, — Pretiula: pe 1. ann 10 fl. v. a. — Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu annu séu 45 doidieleri, or 3 galbini si 8 doidieleri mon. sunatória. Se prenupera la postele c. r. si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu înainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 100.

Braslovu, 22. Decembre 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Resultatele activitatii senatului imperialu.

Nu numai lucrarile de 20 luni ale senatului imperialu pe campulu legislativu, ci si cuventulu de tron cu care s'a inchisu acelasi este esplicatu si judecatu in jurnale si in cercurile politice mai inalte in lăintrulu tieriloru austriace si inafara in Europ'a in cele mai diferite moduri, in catu voindu cineva a le cunoște pe tôte si a se luá dupa tôte, ar insemna a'si sacrificá o-mulu judecat'a propria si a se face sclavulu judecatii altora. Sunt, carii rezultatele lucrariloru senatului imperialu le inaltia pana la ceru; sunt eara si altii carii senatulu intregu ilu tienu de o papusiară a unui constitutionalismu fara simbare, fara putere de viétia si prin urmare fara viitoru, carele adica ar fi destinatu cá dupa incercari desierte de doi trei ani de a governa cu asemenea umbra de parlamentu, se fia rearuncatu in camar'a cu vechituri cá si constitutiunea din Aprile 1848, cá si cea din Martie 1849, cá si vreo siepte constitutiuni francesci de ani sieptedieci incóce.

Ci noi romanii se nu ne luamu dupa judecatile altora, se ne formamu noi insine judecat'a propria, eara acést'a cu atatu mai vertosu in casulu de fačia, pentruca precumu scimu cu totii, nu e prea depárte timpulu acela, in carele póte fi ca vomu fi provocati si noi deadreptulu a ne dechiará pe fačia si fara nici o reserva in privinti'a legii fundamentale din 1861, prin urmare si in privinti'a senatului imperialu.

Cititorii nostrii au potutu observá, ca noi in totu decursulu lucrariloru senatului imperialu din Vien'a nicio data nu amu preocupatu judecat'a publicului si cu privire la rezultatele aceluia nu amu defaimatu, nu amu judecatu nici in drépt'a nici in steng'a. Totu ce amu dísu in primavér'a anului 1861 adica inainte tocma cu vreo 20 luni a fostu cumuca: dupace natiunea romana in urmarea diplomei imperatesci din 20. Oct. 1860 fú adusa in pusetiune de a stá între anii 1847 (ante Martium) si 1848 (post Majum); dupace cu privire la emanciparea sa politica cá natiune nu este disunicairi nimicu, apoi romanii in timpulu acesta nu au ce se aléga între Pest'a si Vien'a, pentruca ei ori la care din acelea doua parlamente aru merge, aru representa ori ce altu in lume, numai pre sinesi nu. Cu atata inse noi insusirile cum amu dice intrinsece ale actului imperatescu din 26. Fauru 1861 nici le laudamu nici le defaimamu, pentruca acelesiu erá se fia cunoscute, numai din fruptele sale.

Intr'aceea mai multi compatrioti de ai nostrii erá nerabdatori cá se ne audia si manifestarea opiniunii, respicarea vointii nóstre; totuodata inse unii ne tragea la Vien'a, eara altii ne imbiá mereu cu Pest'a; eara candu noi le diceamu ca se remanemu deocamdata aici acasa in Ardealu, pentruca vedeti Dv. ómeni buni mai nainte de a se determina cineva cá se maneca la unu drumu departatu si mai nainte de a se mutá la o locuintia cu totulu necunoscuta, trebuie se'si intocmésca, asiedie si regule afacerile de acasa ale familiei sale, cumu si tôte referintiele sale cu vecinii si cu comun'a, pentruca se póta maneca in tóta privinti'a odichnitu si impacatu, — asiá atunci candu vorbiamu séu scriamu

noi intru intielesulu acesta, órecare compatrioti camu frapati de acestu felu de scepticismu alu nostru ne dicea (si ne mai dicu inca) intr'unu tonu ironicu: Acum scimu incatrau priviti si cochetati voi, catra — Bucuresci. *)

Ne inchinamu Domniloru la inalt'a si departe pertrundietórea Dvóstra cunoscentia de ómeni, admiramu acumu cá totudeauna agerimea ochiloru Dvóstra sufletesci, cu carea strabateti la anim'a si la renunchii o-mului, numerandu deodata tôte bataturile arteriei si clasificandule dupa cumu batu unele spre resaritu, altele spre apusu, unele spre miédiadi, altele tocma spre Siberi'a. Cu tôte acestea binevoiti Domniloru a avea cevasi rabdare cu noi. Vedeti bine ca noi numai de deunadi, adica numai de vreb 25 ani incóce amu începutu „a face politica“; cunoscteti earasi ca temperamentulu nostru celu meridionalu este mai comodu, apuca lucrurile eaca asiá, mai a lenea, mai pe'ndetele si amana punerea loru in lucrare totu cam pe dilele din urma, pre candu altii numera a sut'a siedintia a consultatiuniloru sale secrete si semipublice. De aceea nu ve prea mirati, ca noi nu ne prea ocuparamu pana acumu nici cu Reichsrath-ulu, pentruca uitate asteptámu óresicumú dormitandu, pana se i se cóca fruptele.

Acumu inse a sositu timpulu cá se vorbimú si noi. Ne vomu respicá deci opiniunea cu totulu franca.

Indata dela deschiderea senatului imperialu si pana in diu'a inchiderii sale nu amu asteptatu cá se vedemu din anulu celu d'intieiu alu activitatii lui nici unu felu de resultatu positivu si imbucuratoru pe terenulu legislatiunii. Causele descordatelorú nóstre sperantie au fostu mai multe, din care fia de ajunsu a enumera numai cateva.

Tocma si in tierile in care viéti'a parlamentara este in tóta flórea sa, prefecuta óresicumú in sangele si meduva toturorú claselorú mai ajunse in cultura, orice principiu de legislatiune si orice proieptu de lege este supusu la desbateri intinse si multiforme, adesea amanate in adinsu nu numai din siedintia in siedintia, ci si din sesiune in sesiune, lasate in discussiunea si chiaru in ataculu celu mai ferbinte alu opusetiunii si alu toturorú organelorú ei, pentruca asiá ideile lamurinduse din tôte partile corpulu legislativu informanduse pe deplinu se ajunga in stare de a formulá si decretá cate o lege, carea corespondiendu adeveratelorú cerintie ale timpului dupace odata s'au sanctionatu se nu mai póta fi supuse la nici unu felu de modificari capricióse séu tocma la o delaturare totala. In Angli'a de es. au fostu si mai obvinu casuri cá acelea, candu cutare proieptu de lege supusu de catra gubernu la discussiunea parlamentului indata la prim'a lui cetire maiortatea séu uneori totalitatea parlamentului s'ar paré a fi cu totulu in favórea proieptului, incatu se'lu poti vedé priimitu, decretatu, sanctionatu si publicatu multu in o luna de dile. Dómne apara, de o asemenea procedura nici vorba nu póte se fia! Celu mai simplu proieptu de lege trebuie se se citésca in timpúri diferite de 3 ori in sinulu corpulu legislativu, in care

*) Vedi între altele Kol. Közlöny, Magyar-Ország, — Ország, mai multi Nri din Wiener Presse, Pester Lloyd sol.

timpu jurnalele ti'lu scarmana, succescu si invêrtescu pe fația si pe dosu. Altadata earasi unu proieptu de lege este fôrte reu priimitu la prim'a oetire, la a dou'a cevasi mai bine, dupa a treia — care uneori pôte fi dupa unu anu si doi — proieptulu se pface in lege. Asemenea legi inse au in sinesi potere de viétia si vai de ósele celui, care nu se va supune loru.

Unu dreptu cá acesta de o deliberatiune seriósá si relative mai indelunga trebue se recunósca popórele si senatului imperialu, prin urmare din unu periodu de 20 luni se nu astepte minuni prea mari de o legislatiune asemenea celoru octroatóre ce scutura legile din manec'a frâculúi ori a maghiarcei, precumu scuturá proconsulii romani pacea si resbelulu din manec'a sagului séu a tunicei.

Ci senatulu austriacu in calitatea sa de corpu legislativu avú a se mai luptá cu alte greutati colosale, care pe airea lipsescu cu totul.

O parte adica a timpului i s'a perdutu prin asteptarea de mai mai multe luni dupa rezultatele dieteloru din Ungari'a si Croati'a, cumu si dupa unu felu de formare a opiniunilor in Ardealu cu privire la legea fundamentala din 26. Fauru. Altu timpu earasi s'a petrecutu si cu aceea, ca unu numeru mare alu membriloru din ambele oase ale senatului imperialu nu numai lipsiti de orice cunoscentia a vietii parlamentare, care in Austri'a lipsise cu totul, si nededati intru nimicu cu formele aceleiasi, oi si invescuti óresicumu si incatusiati de spiritulu si de formele sistemii absolutistice, introduse dupa modelulu celei francesci, unii mai multu timpu nu curesá nici a'si deschide gur'a, eara altora le venia fôrte curiosu a se folosi de dreptulu datu membriloru corpului legislativu de a'si manifestá opiniunile loru liberu si fara frica de a fi trasi la politia si dati in judecata. Nu seiu déca mai trebue se adaogemu la aeestea, ca o parte din asiá numitii Hochtory séu adica aristocrati de rangulu celu mai naltu, cum si o sama de amploiatii carii ajunsesera si ei a fi alesi deputati, inca nici pana in diu'a din urma nu scia, unde se afla, in Vien'a ori in Londonu, séu toema in vreunu cantonu alu Elvetiei; pentruca — audi minune, cumu unu simplu deputatu se cutese a interpelá oricandu va aflá nu cale, pe oricare ministru, toema si pe alu resboiului séu si pe toti deodata, pentruca ei se dea informatiunile cerute asupra mai multoru afaceri de ale statului.

Din aeestea se pôte vedé care era opiniunea nóstra despre senatulu imperialu. Noi l'amu tienutu pe acela in totu timpulu consiederii sale la Vien'a numai de o scóla pregatítóre pentru alti ani si alte sesiuni, inse o scóla prea buna a vietii parlamentare pentru popórele tieriloru austriace, care mai bine de 250 ani uitasera cu totul, ca déca nu mai multu celu puçinu pentru ceea ce dau in bani si in sange la statu, au si ele dreptula de a intrebá din anu in anu, ca ce se face cu averea si cu sangele loru. De aceea noi potemu dice in cugetu curatu, ca rezultatele activitatii senatului imperialu asiá precumu le vediuramu pe aceleasi recapitulate. atatu de frumosu in cuventulu de tronu, noua ne venira cu atatu mai neasteptate. Eará, cumuca suveranulu Austriei asigurá pe popórele sale cu atata solenitate, cumuca Elu este pre a d e t e r m i n a t u de a merge nainte pe calea constitutionalá, acestu v e r b u m r e g i u m, precum ii díceamu pana la 1848, insoçitu totuodata de legea pentru libertatea personala si pentru securitatea locuintii*) cumu si de o lege de presa mai domóla — ne intaresce si pe noi in credinti'a, ca in cele din urma a resaritu si in Austri'a sórele unei libertati individuale dreptu intielese si rationate, precumu si in speranti'a, ca totu pe acésta cale se va deslegá si cestiunea unei libertati nationale earasi intielepse, asigurátóre de pacea si concordii'a publica, odichnitóre de spiritele ingrijate. G. B.

Nr. 6526/1862 pr.

Publicatiune.

Amploiatii nascuti ardeleni inca neaplicati, picati in disponibilitate dela c. r. officii-politice-juridice si judecatoriile urbariale in Ardealu disolvate, sunt provocati se 'si dee tóte documentele de lipsa la indestularea (Abfertigung) séu pensionarea loru la jurisdictiunea locuintei unde se afla, celu multu pana in 10. Ianuariu 1863, fiindca in casu contrariu tóte daunele urmatóre din neimplinirea acestei provocatiuni numai siesi voru avé a si le imputa.

Clusiu in 18. Decembre 1862.

Dela presidiulu r. guvernulu transilvanu.

*) Cá se nu poti fi arestatu nici turburatu in locuinti'a ta numai pe prepusu fara sentintia judecatoréscá.

Dela Clusiu citimu scirea trista, ca Ill. D. vicepresiedinte Dionisiu de Kozma a repausatu. Fiei tieren'a usióra!

„Sieb. B.“ aduce scirea, ca fabric'a de chartia dela Chir-tísióra a dearsu dupa cea dela Petersdorf si cea dela Strugar; ér „Kr. Z.“, ca fibireulu din Hunidóra. G. Filip s'ar fi prinsu in tier'a romanesca si ar' fi sositu in Sibiu. —

— Universitatea natiunei sasesci e conchiamata pe 14. Februariu. Si in contra vre unei noue alegeri de deputati dein partea municipalitatiloru autonóme nu potu cercurile se face neci o pedeca, dice comesulu.

Din Ungari'a ne aduce „Sürgöny“ unu telegramu, ca M. Sa c. r. ap. a binevoitu a ordina delaturarea si a proceseloru aflatória la directoratulu fiscalu, pentru vetemarea Ma-iestatii.

Unu cuventu din Banatu.

(Capetu din Nr. tr.)

Acuma intrebamu si noi: este cu putintia óre, ca monarchulu, care pusa de detorintia cancelariului seu de curte, ca dreptulu celu mai firescu ce ni competiesce se ni se respecteze, — dícu: monarchulu se aiba óre vráo cunoscentia despre nerespectarea resolutiunii amintite, si despre calcarea cuvinteloru respicate de elu insusi? e cu putintia óre, cá persón'a cea mai inalta, Domnitoriulu imperatiei, sesi retraga cuventulu datu unei natiuni credintióse catra tronulu inaltu alu seu? Noi nu credemu, imperatulu nu scie despre aceea nimica!

Politic'a fratiloru nostri, magazinulu acestu de intrige ni-a casianatu perderea; interesele cele mai egoistice ale loru sunt acele, ce si astadata ni punu in frunte pre unu barbatu, care altucumu pôte ca c omu intielepse si onestu, inse nu e de sangele nostru, nu e dintre fii natiunii nóstre, cu aplicarea si nu cu ura naturala de a ne ajuta la progresu in cultura. — Spiritele neadormite ale fratiloru nostri sunt acele ce se nesuescu a ne sepá própá in contra „deciderii imperatului.“

Déca toema e o lipsa neincungiurabile strapunerea stralucitului D. Teodoru Serbu in altu comitatu: pentruce nu se aplica in loculu lui altu romanu? séu pôte n'avemu noi barbati romani si demni de a ocupá loculu Dlui administratoriu din Carasiu? n'are natiunea nóstra fii bravi, carii se póta lecu radicalminte ranele poporului nostru delasata si predatu unui viitoriu dubiu, caci aceea totusi ni va concede ori si cine fara a ne invinovati cu egoismu, cu unu comite, supremu de natiune romana de a buna séma mai multu se va ingrigi despre inavutirea spiretuale si materiale a poporului nostru, decatu unu neromanu, earuia dóra ehia ru 'i sta in interesu a inchide calea dinnaintea poporului catra trépt'a culturei si a inavutirei.

Fratiloru! dreptate cere poporulu nostru de sute de ani, dati-ne cele oe ni le a asigurat singuru monarchulu, si nu promisiuni de cari avuramu ocaziune a audi peste ajunsu! lasati apucaturile si intrigele de o parte, déca nu voiti a abusá cu sentiementulu celu mai curatu alu animei omenesci — cu fratietatea. Noi nu ceremu concesioni, nici privilegia, ci pretindemu, ca cuventulu monarchului se remana santu si nevatematu, se nu ni se rapésca ceea ce e alu nostru, dreptatea cea mai firésca de sub sóre, ce o-amu ereditu dela mam'a natura.

Mai poteti inca dice, ca spiritele sunt alinate si molcomite prin intrevenirea fasceloru politice de presînte? nu credeti domniloru! Insedaru inundati lumea cu programele de impacare, caci voi, in locu de a castigá amicéti'a si simpati'a natiunalitatiloru diferite, versati oleiu, pe focu cu unele intrige mascate cá si aeeste. — Credemu si in credinti'a nóstra suntemu mai tari decatu muntele sionului, ca va veni tempulu odata, candu va cadé larv'a depre faci'a intrigantiloru si faptele loru se voru aretà innaintea lunei intregi in goletatea deplina a loru; — va veni tempulu candu man'a Nemesei! va resbuná faptele celoru ce se nesuescu spre nemicirea drepturiloru celoru mai firesci ale poporeloru: „Cine sépa gropa altui-a, elu cade in ea.“

Cu asta ocaziune ne luamu voie a face apelu catra barbati natiunii nóstre, earora le jace la anima interesulu natiunale, se faca pasii cuviintiosi chiaru si pana la tronulu gloriosu alu Maiestatii Sale pentru recascigarea dreptului acestui, de cumva elu e rapitu dela noi.

Noi poftimu, cá in intielesulu resolutiunii préinnalte se avemu in Carasiu comite supremu séu administratoriu de nationalitate romans.

M. B.

Chronica.

Una conferința diplomatică în Londonu pentru regularea cauzei insulelor Jonice e decisă. Scimn ad., ca Angli'a, pentru că se-si înmulțesca influința la Greci, lea apromis, ca lasa insulele Jonice la Grecia, rețienendosi asupra numai protectoratului, și această cauză, precum și cauză Greciei va intruni aceste conferințe; înse Angli'a, se pare, că vré a midiuloci dela Pórta și Epirulu și Tesali'a pentru Greci, cari votisasa totu numai pen. Pr. Alfredu de rege.

În Itali'a mazzinismulu și garibaldismulu se totu pregătesce pe suptu mană la o luptă nouă pentru republică, deca su drepte scirile jur. germane.

Diet'a Prusiei e conchiamată pe 14. Jan.; corpulu legis. alu Francoiei pe 12. Jan. Ear' în Rusi'a se descoperi tipograf'i'a jurn. comitet. revolutionariu și de nou se descoperi ramurirea conjuratiloru până și în Prusi'a, și acumu li se calca ca-sele și în Prusi'a și Rusi'a.

Caus'a Voivodinei. Deputatiunea serbésca din comit. Sirmului primi audientia la Maiestate în 22. Dec. a. c. Ea respicà mai anteu orarile și gratulà în numele comitatului pentru insanatosiarea Mai. Sale imperatesei, adaugundu rogatiunea la Mai., că se se 'ndure a da resoluțiune la decretarile congresului nationalu din Carlovitiu din a. 1861.

Respunsulu Maiestatii catra deputatiune: „Cuvintele consimțitorie, care Mi leati respicatu pentru buna starea imperatesei, patrundu afundu în aminami, și respicandumi pentru această multiamite, sunt prea convinsu, cumca imperatés'a, pe care în tóta întimplarea o voi încunoscintiá despre leal'a această manifestatiune, va simți întocma placere pentru césta.“

„Dorintiele, propunerile, asternute Mie de catra adunarea extraordinaria din Carlovicz în urm'a provocarea Mele din 5. Martiu 1861, privitorie la sustinerea nationalitatii și a limbei popcrimei serbesci în teritoriulu de mai înainte alu Voivodinei, au fostu de atunci încóce obiectulu celei mai desteptate Mele grige, și deca, cu tóte acestea, înca totu nu s'au adusu la o rasolvire definitivă, caus'a diace în dificultatea întrebatiunei, care taia afundu în reporturile dreptului de statu.“

„De altmintrea speru Eu, că timpulu nu mai e departe, candu i'mi va fi prin potintia, a'mi pune în activitate influința, ce compete corónei, spre hotarirea cauzei memorate.“

„Pana atunci voi avisa de nou deregatoriile mele, ca acolo, unde în contra presupunerii noastre înca nu s'ar fi întimplatu această, au a lua în aperse pe toti civii statului. a caroru buna stare li s'a concediutu, în drépta mesura fora deosebira de limba și relege, întocma pe cumu me bucuru cu deosebire, a afla din gur'a Dvóstre, că prin implinirea dorintieloru, pentru care staruiti, se nu se vateme dreptulu de statu alu neoi unei țieri și neoi unu poporu se nu se nedreptatésca.“

„Numai prin unu simțimentu că acesta, care respectéze cu consciintiositate drepturiile ambelor regate, se póte înlesni definitiv'a rasolvare, a întrebatiunei pluitórie, ce e de a se lua înainte.“

Din această cuvinte ale suveranului potemu vedé, cate privintie vinu a se împaca până candu reésa vreo cauză laturală că această la rasolvire definitivă. — Dreptulu de statu alu Ungariei, alu Croatiei, competința dieteloru, după a f. dreptu istoricu, influința dreptului corónei, și apoi și dreptulu e galei îndreptatiri, în puterea caruia cei vr'o 200 mii romani, pe cari iar imbuca serbii și politicesce, cum ei mesteca acumu, besericesce în teritoriulu Voivodinei pretinse înca reclama și se mai reclame aperse și dreptate, tóte acestea vinu a se împaca. Numai de nu s'ar prea încarca, cumpan'a cea nesatiosă a dreptului istoricu cu favori, care se precumpanésca apoi dreptulu egalei îndreptatiri politice! —

„Telegrafulu Romanu“ adauge după „Press'a“ din Vien'a la cauză Voivodinei acesta:

În coerința nemidilocita cu 'ntrebarea Voivodinei serbesci sta întrebarea mitropoliei romane orientale, carei'a dorescu a fi supusi și Romanii din Banatu, ce aru fi sa figureze că glóta fara viétia și fara dreptu în Voivodin'a serbesca. Despre această mitropolia vorbesce „Press'a“ din Vien'a asiá: „Pe candu după parerea Serbiloru Voivodin'a aru fi sa fie unu felu de teocrazia (statu preotiescu), și patriarcatulu din Carlovitiu aru fi sa se supuna și cei mai 200,000 Romani de pe teritoriulu serbescu întipuitu, pe atunci nesuinti'a Romaniloru, după cum se scia, merge spre a se emancipá (eliberá) deplinu de biseric'a serbésca și 'nfintia o mitropolia propriatională. De și deocamdata realizării acestei dorintie drepte se opunu indoieli administrative și bisericesci, totusi ajunge-

rea ei, precum audimu, póte ca nu e departe. Eppulu Siagun'a se dice că a și priimitu promissiuni formale; și regularea acestei afaceri și e de ne'ncungiurata trebuința, deca este se tréca din provisoriu într'unu definitivu încheiatu. Considerandu pretiulu celu mare, ce-lu punu popórele nóstre dela resaritulu de miadiadi, cari și tinu de marturisirea grecésca, cu totu dreptulu pe constitutiunea sea autonóma bisericésca, că pe palladiulu (pazitórea) nationalitatii sele, această un'a diferința e de ajunsu, pentru de a face de asta dată chiaru cu nepotintia rasolvirea multiemitóre a cestiunei Voivodinei în întiesulu decisiuniloru carlovitiane.“

La acestea apoi mai reflecta fratele „Tel. R.“ — din camar'a animei sale și acestea:

TIÉR'A ROMANÉSCA.

În Bucuresci va esi unu nou jurnalul politicu, literariu și comercialu „Buciumulu“ su Directiunea D. Cesar Bollaicu, întregu cu litere latine; va esi de 2 ori pe septemana, pretiulu 28 doidiecei pe Sem. În numerulu de proba apromite „Buciumulu“ aperse a tuturor intereseloru romaniloru și identifica și „desrobirea urbei eterne (a Romei), cu viétia nóstra natională.“ Abonarea numai pe 1 Sem. se face: „la administratiunea diariului „Romanulu.“ Ne vomu re'ntórcé la prospectulu Buciumului. În cauză armeloru e taceré. Agentulu serbescu reduce scirea esita la 180 cara pentru armarea militiei regulate și min. serb. Garasianin trimise la Bucuresci o depesia dela min. Francoiei, ca protestulu consuliloru e ne'ntemeietu. —

Siedintiele publice ale camerei se incepu. Pana acumu avemu de reportatu numai, cumca după lungi desbateri pro și contra comisiunea bugetului, numai ce primi, că veniturele stabilimenteloru Brancovenesci se remana trecute în bugetu.

„Romanulu“ scrie mai încolo despre siedintia de sâmbata, în care se desbatú cestiunea monastiriloru închinaté, ca guvernulu care trecuse în budgetu pe cele dise Brancovenesci nu cuteza a face totu astu-felu și cu averea natională ce o specula calugarii greci. D. ministru alu culteloru dechiară că banii arendariloru diseloru mosii i-a cerutu că unu secestru dupe cererea Patriarchului și chiriarchiloru. Aceste cuvinte este 'nvederatu că deschisera o desbatere seriósă. D. Cogalnicianu dise că guvernulu trebuia se caute alte mesuré și c'avea indestule puncturi se motiveze lucrarea s'a, dar nu se recurga la motive cu totulu impopularie, adica după cerea Patriarchului. În contra d. Moruzi, care pledà în contra, D. Bratianu aratà că D. ministru și D. Moruzzi declara c'acei bani au caracterulu unui depositu, apoi prin această guvernulu declara că Patriarchi'a este unu tribunale, și elu, guvernulu țierei, vetafulu de aprozi alu Patriarchului care incasesce banii sei, și termina dicundu că deca se va considerá acesti bani că depositu apoi se se dé și Dlui Brancovianu averea 'napoi. În sfersitu după óre-cari desbateri, maioritatea comisiunei trece în budgetu banii arendieloru acestoru averi ale statului Romanu.

Comisiunea mai facu anca o lucrare frumósă; ea ceru stergerea sumeloru ce se celtuiescu pentru pretinsele schituri, și secularisarea loru, și ceru anca ca Cinoviele tóte se intro cu tóte celelalte averi monastiresci în budgetulu statului.

Guvernulu mai facuse anca unu faptu minunatu, și putemu dice de necreditu; elu trecuse o sumă de 158,000 lei că plata de inscriptiuni a scolariloru. Astu-felu, dupe ce strica scólele duprin sate, după ce instructiunea este lovita în locu d'a fi organizata și 'ntinsa, în locu d'a face instructiunea gratuita s'obligatória, și gasi midiulóce d'a împinge junimea în scóle, guvernulu mai lovesce instructiunea puidu asupr'a scolariloru unu biru, o plata de inscriptiune. Din norocire înse guvernulu fú invinsu de comisiune și 'n acestu punctu, și se sterse propus'a contributiune.

Anca o scire din cele mai bune ale comisiuniloru și sectiuniloru Adunarii. Sectiunile desbatu reform'a legii eleptorale și trei din ele au priimitu pan'acumu că censulu eleptorale se fia pentru alegatori, o contributiune de lei un'a sută, într'unindu tóte contributiunile, afara din darile comunali, ér eligibilu se fia toti Romanii în virsta de 30 ani. Dumnedieu cu voi!

„Asiá vorbesce „Press'a“, unu jurnalul germanu, strainu, din Vien'a. Totdeodata redactiunea unei foi romanesce, a „Gazetei Transsilvaniei“ pune cestiunea mitropoliei (?) nóstre într'unu rindu cu basnele despre sciutii grofi și baroni. Óre sa ne credemu ochiloru?!“

Eu nu me precepu la întrebări de acestea. În art. din Nr. Gazetei 97 titul'a, caduța din nuori, de patriarchatu e reprodusa din „Lloid“ și su acestu titulu a cerculatu prin tóte

diurnalele; apoi sciindu ca romanii gr. res. ceru metropolia, ear' nu patriarchatu, am trebuitu se me indoiescu de buna credinti'a oeloru, ce inca pana a nu reesi neci caus'a metropoliei dorite, esu in publicu faurindu si noue titule, cá oumu ar' vré se si bata jocu de causele nóstre, cá si ou grofiele si baroniile Ear' incatu pentru medu'a respicata din presimtiu in acelu articulu, apoi chiamu judecatoriu pe on. publicu si natiunea, déca am vorbitu ceva spre binele, or' spre reulu ei; si mi retragu totu ce amu disu, déca ea, avendu a alege d. e. si intre patriarchatu si dreptulu politicu nationalu, va mai vré a se multumi numai cu celu d'antaiu. Pentru ambe deodata sunt de acordu si eu, cum se putú vedé si din articulu. Instinctele inca si au valórea loru. — Din tóte inse cate am mai vorbitu pana acumu in Gazeta despre drépta dorintia a romaniloru in caus'a mitropoliei, chiaru si candu Red. „Tel. R.“ ar' face venatória prin Gazeta, totu n'ar afla neci celu mai pucinu cuventu, ca asi fi fostu vreodata in contra emanciparei romaniloru de su serbi, pentru care am pledatu de multi ani, fórte multu, si care bisericesce fora o mitropolia romana gr. res. neci ca se póte spera vreodata; deci si acésta impregiurare potea retiené in burzunariu acele reflexiuni.

Apoi in urma fratii intre sene, si candu ar' comite fora vóia vreuna eróre, au detoria mai mare de a'si cauta escusa unulu altuia decatu a fulgera odata in publicu cu suspitiuni, cu astfelu de vorba detregatória pentruca e pe nepreptu prepui toria. In urma, déca neci cu atata nu te multumesci, frate, apoi écca 'ti cadu si in genunchi, — si te rogu si dimpreuna pe totu sufletulu romanu, — se ne iubimu si cruti-amu unii pe altii pentru inviérea politica; se nu confundemu trasaritele nóstre, causele si interesele imparte — cu cele generali nationali, neci se fimu mai lesne credietori la strainu decatu la sangele nostru. Incheiu cu cuvintele strabunului Cicerone din Philipp II. „Saepe, quod in principio reprehenditur consilium, in exitu dignum laude est.“ — Dreptu nationalu politicu se avemu, ca celelalte ni se voru adauge noue. — Red.

O **cerculare** a universitatii natiunei sasesci din 27. Decembre a 1862, Nr. univers. 553/1862 suscrisa de com. loc. Schmidt si Arzt, **intregesce** resolutiunea preanalta din Schönbrun 1862 emisa catra natiunea sasésca din Ardealu dicundu: „In Guberniu r. cu decretu din 26. Noembre 1862, Nr. 25,689 a descoperitu acumu mai tardiu Universitatii natiunei sasesci, cumca in decretulu de mai nainte, la decopiere din eróre s'a lasatu afara urmatóri'a **positiune** a resolutiunei preanalte imperatesci:

„Parerile si dorintiele universitatii natiunei sasesci, privitorie la intrebuintiarea oficiala a diferiteloru limbe patriotice, se si afla respectate prin ordinatiunile cancelariei mele de curte, facute spre esecutarea scrisórei mele de mana din 21. Decembre 1860, pe lenga care, vomu remane deocamdata pana la definitiv'a detiermurire pe calea legislatiunei.“

Cu acésta positiune, ce are locul penultimu intre pasagei, se intregesce dis'a preanalta resolutiune, care prin cercularea acésta se publica acumu de nou in tóta intregimea sa, provocanduse deregatoriile a o republica in adunarile comunitatiloru, scaunelor si districtelor spre publica cunoscintia.

Noi vomu republica manualulu imperatescu din 21. Dec. 1860, cá se improspatamu — dreptulu de respectarea limbei — celu au pana acumu alu pretinde dupa lege comunele si privatii. Totu deodata inse in interesulu respectului catra legi, aflamu cu cale a reflecta, ca publicarea numai prin susu dissele comunitati si a adausului séu intregirei acesteia neci pe departe **nu e deajunsu**, fiindca intre acele comunitati in multe locuri romanii si maghiarii neci ca se afla reprezentati; dupa venjós'a pastrare a usului vechiu dupa statutele constitutionale sase, ei romanii si maghiarii nu sciunemica de cele ce se decudu si se publica in acele comunitati, pana candu nu se estinde publicarea si pe la tóte comunele. Comunele inse pana acumu, celu pucinu eu nu sciun, déca au primitu vreodata in cunoscintia vreo publicare despre usarea limbei loru?! Hei! dupa cum primescu publicari si mandate

despre portarea sarcineloru publice, ar' merita a li se publica oficialminte si bucatia acésta de favóre, — cá se nu mai despere de indiferentismulu si nepasarea, cu care se tractéza acésta intrebatiune. Cui placet obliviscitur, cui dolet meminit. In urma de nu se va face acésta din partea oficielor; apoi celu pucinu zelosii si dreptii nostri archierei se o mai publice si republice prin tóte besericoil', cá lege data de suveranulu si Colegatória de a fi observata de tóte oficiale fora esceptiune. Numai atata mai avemu din suflarea de viétia nationala! si déca nu ne vomu elupta, storce, se'ntielege ca pe calea legi, neci observarea nestirbata a acestui — dreptu — apoi dieu, neci ca meritamu mai multu, luandune de alungulu dela Vladica pana la opinca. — R. 29,785—1862.

29060/1862.

Publicatiune.

Dupa emisulu inaltulu Praesidiu alu Cancelarii Transilvanico Aulice in 25. Nov. 1861 Mai. Sa c. r. apostolica, cu prenalt'a decisiune din 19. Nov. a. c. a binevoitu a aproba urmatoriele mesuri provisorice:

Ca fugarii dela asentare din Transilvania, si in acela casu, candu la chiamarea loru inainte, pe calea prescrisa, inainte de asentatiune — din o titula legiuita s'ar elibera dela asentare, in viitorii trei ani — séu pana ce pe calea constitutionala si mai nainte se ar decide ceva — voru fi supusi pedepseloru acelor, care adiungu — pe aceia, cari sunt la servitiu militariu neapti in intielesulu §. 45 linea 3 a codicii pentru intregirea armatei.

Clusiu, 3. Dec. 1862.

1—3

Dela Praesidiu c. r. Guvernu Transilvanu
Crenneville m. p.**Insciintiare de concursu.**

La c. r. academia de drepturi din Vien'a a devenitu vacante anu stipendiu Goldbergianu pentru unu tineru ardeleanu, care voiesce a asculta sciintiele juridice in numita academia, cu 126 una suta doiedieci si sése fiorini v. a. pe anu, — pentru acarei castigare **se deschide in urma decretulu regescu** din 4. Decembre a. c. sub Nr. aul. 4727 1862 concursu.

Concurentii au de a-si predá cererile sale prevediute cu documentele necesarii, si mai deosebu cu testimoniu despre depunerea cu succesu a examenului de matoritate, — pana in 1. Februaru 1863 la acestu guberniu regescu. —

Dela reg. Guberniu Transilvanu.

Clusiu a 10. Decembre 1862.

Catedra profesoralu vacanta.

In conformitatea preanaltulu emisulu alu Mai. Sale c. r. apostolice Nr. aulicu 3042/1862 se scrie prin acésta concursu pentru catedra profesoralu vacanta la c. r. gimnasiu catolicu de statu in Sibiu (cu limb'a invetiaturei germana), pentru filologi'a clasica, cu salariu de 945 fr. m. a., pe lenga dreptulu de avansare la gradu mai inaltu de salariu 1050 fl. v. a. si cu dreptu de a pretinde adausu decenalu de 105 fl. m. a. dupa fiacare 10 ani de servitiu folositu cu multumire. Competitorii petitiunea adresanda catra in r. guberniu trans. si instructa cu carte de botezu, cu testimoniale din studia si despre depunerea examenelor prescrise, despre destoinicia castigata intru a invetia, cu testimoniu despre aplicarea de pana acumu si cu documentarea, déca va avé cumva cunoscintia limbelor patriotice (maghiara si romana) au a si o tramite pre calea deregatoriiloru directiunei c. r. gimnasiu de statu in Sibiu, in restimpu de 8. septemani.

Sibiu, 1. Januariu 1863.

Dr. Kratky m. p.,

1—3

directoru gimnasialu de statu in Sibiu.

Cursurile la bursa in 3. Januariu 862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 35 cr. v. a
Augsburg	—	—	110 „ 75 „
London	—	—	111 „ 75 „
Imprumutulu nationalu	—	—	82 „ 80 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	77 „ 60 „
Actiile bancului	—	—	824 „ — „
„ creditulu	—	—	226 „ — „